

Päivitetty 23.9.07

Suomen keskiäkaseuran turvallisuusohjeet tapahtumille ja harrastepiireille

SISÄLLYSLUETTELO

ESIPUHE 1

SANASTO1

1	JOHDANTO	2
2	TAPAHTUMIEN JA HARRASTEPIIRIEN YLEISET TURVALLISUUSVAATIMUKSET	3
2.1	TAPAHTUMIEN JA HARRASTEPIIRIEN MARKKINOINTI JA ENNAKKOMATERIAALIT	3
2.2	ERILAISTEN OSALLISTUJARYHMIEN ERITYISVAATIMUKSET	4
2.3	RAKENNUKSET	5
2.4	KYNTTILÖIDEN, SOIHTUJEN JA MUIDEN VASTAAVIEN KÄYTTÖ SEKÄ TULEN TEKO TAPAHTUMISSA	6
3	JOUSIAMMUNTA KESKIAIKATAPAHTUMISSA	6
3.1	MARSKIT	7
3.2	OSANOTTAJAT	7
3.3	YLEISIMMÄT RISKIT JA NIIDEN VÄLTTÄMINEN	8
3.4	AMPUMARADAN RAKENNE	8
4	KALPAMIEKKAILU KESKIAIKATAPAHTUMISSA	9
4.1	OSANOTTAJAT JA VARUSTEET.....	10
4.2	TURNAJAISET.....	10
4.3	TAISTELU	11
4.4	HARJOITUKSET	11
4.5	NÄYTÖKSET JA ESITYKSET	11
5	ROTTINKITAISTELU KESKIAIKATAPAHTUMISSA	12
5.1	YLEISET VAATIMUKSET.....	12
5.2	YLEISIMMÄT RISKIT JA NIIDEN VÄLTTÄMINEN	13
6	ELINTARVIKEHYGIENIA JA KEITTIÖTURVALLISUUS	13
6.1	HYGIENIAOSAAMINEN.....	13
6.2	RUOKA-AINEALLERGISTEN HUOMIOON OTTAMINEN RUOKAA LAITTAESSA	14
6.3	TAPATURMAT KEITTIÖSSÄ.....	14
6.4	ILMOITUSVELVOLLISUUS.....	15
7	HÄTÄTILANNEVALMIUS JA ENSIAPU	15
8	ONNETTOMUUSKIRJANPITO, ILMOITUKSET JA VAKUUTUS	16
	LIITE 1: TURVALLISUUSASIAKIRJA KESKIAIKATAPAHTUMALLE	18
	LIITE 2: TAPAHTUMAAN ILMAN HOLHOOJAA OSALLISTUVAN ALAIKÄISEN OSALLISTUMISLUPALOMAKE	20
	LIITE 3: TAPATURMAILMOITUSLOMAKE	21

ESIPUHE

Tuoteturvallisuuslainsäädännön uudistamisen myötä tuli tarpeelliseksi luoda Suomen keskiaikaseuralle turvallisuusohje, jonka tavoitteena on parantaa järjestäjien ja osallistujien valmiutta toimia seuran tapahtumissa ja harrastepiireissä mahdollisesti sattuvien onnettomuuksien aikana. Työtä varten koottiin joukko erilaisia keskiajan harrastajia pohtimaan ja kirjoittamaan turvallisuusasiakirjaa. Turvallisuustyöryhmään kuuluivat: Sanna-Mari Hietanen, Satu Hovi, Rauno Huikari, Kaisa Kuningas, Taina Könönen, Antti Leino, Saara Nironen, Taija Paju, Harri Ryyänen ja Olli Salonen. Turvallisuustyöryhmän työ aloitettiin syyskuun puolivälissä vuonna 2004, ja asiakirjan ensimmäinen versio valmistui vuoden 2005 alkupuolella. Asiakirja toimitetaan Suomen keskiaika ry:n hallitukselle vuoden 2006 ensimmäisen kokouksen hyväksyttäväksi. Kiitän kaikkia, jotka osallistuivat tämän asiakirjan tekemiseen.

30.12.2005

Ryhmän vetäjä, Saara Nironen

SANASTO

Autokraatti	Keskiaikatapahtuman pääjärjestäjä
Marski	Seuran tilaisuuksissa taistelutoiminnasta (jousiammunta, kalpamiekkailu, rottinkitaistelu) ja sen turvallisuudesta vastaava henkilö
Pitokokki	Ruoanlaitosta keskiaikatapahtumassa vastaava henkilö
SCA	Society for Creative Anachronism, Inc; Suomen keskiaikaseuran kansainvälinen kattojärjestö, jonka keskiaikatoiminnalle asettamia sääntöjä SKA on sitoutunut noudattamaan niin pitkälti kuin se on Suomen lain mukaan mahdollista.
SKA	Suomen keskiaikaseura ry
Elintarvikelaki	1.3. 2006 voimaan tullut elintarvikelaki (23/2006)

1 JOHDANTO

Tämän asiakirjan tarkoituksena on määritellä vähimmäisvaatimukset turvallisuudelle Suomen keskiäkaseuran tapahtumissa ja harrastepiireissä sekä ennaltaehkäistä onnettomuuksia ja tapaturmia. Asiakirjan perustana on laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta (75/2004) ja se on laadittu käyttäen apuna kuluttajaviraston ohjeita ohjelmanpalvelujen turvallisuuden edistämiseksi (Kuluttajaviraston julkaisusarja 9/2003).

Tuoteturvallisuuslainsäädäntö uudistui 16.2.2004, jolloin entinen tuoteturvallisuuslaki korvattiin lailla kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta. Uusi laki toi tullessaan mm. laajennuksen lain soveltamisalaan, sillä uusi laki laajennettiin koskemaan elinkeinoharjoittajien lisäksi muitakin palveluntarjoajia. Muu palveluntarjoaja on sellainen henkilö taikka taho, joka luovuttaa muussa kuin elinkeinotoiminnassa kuluttajapalveluksia. Muita palveluntarjoajia eivät kuitenkaan ole yleishyödylliset yhdistykset (partiolippukunnat, urheiluseurat ym.) jotka tarjoavat palveluksia pelkästään omille jäsenilleen. Vastaavanlaisia yhdistyksiä yhdistää se, että niiden palvelujen tarjoamisella ja muulla toiminnalla ei ole tarkoituksena saada minkäänlaista taloudellista hyötyä missään muodossa. Kuluttajavirasto katsoo, että Suomen keskiäkaseuran toiminta on rinnastettavissa ohjelmanpalvelujen tuottajaan, sillä sen tapahtumista peritään maksua ja tapahtumat ovat avoimia myös muille kuin seuran jäsenille.

Lain kulutustavaroista ja kuluttajapalveluksista mukaan elinkeinoharjoittajan ja muun palveluntarjoajan on olosuhteiden vaatiman huolellisuuden ja ammattitaidon edellyttämällä tavalla varmistuttava siitä, ettei palveluista aiheudu vaaraa kuluttajalle tai tämän omaisuudelle. Vaaraa ei myöskään saa aiheuttaa palvelun välittömässä läheisyydessä oleskeleville sivullisille tai heidän omaisuudelleen. Palveluntarjoajalla on oltava riittävät tiedot palvelukseen liittyvistä riskeistä.

Uudistuneeseen tuoteturvallisuuslainsäädäntöön liittyy myös ilmoitusvelvollisuuden korostuminen. Palveluntarjoajan tulisi oma-aloitteisesti ilmoittaa viranomaiselle palvelun aiheuttamasta vaarasta ja kertoa, mihin toimenpiteisiin on ryhtynyt vaaran minimoimiseksi tai poistamiseksi.

2 TAPAHTUMIEN JA HARRASTEPIIRIEN YLEISET TURVALLISUUSVAATIMUKSET

Tapahtumiin ja harrastepiireihin osallistuminen ei saisi lain mukaan aiheuttaa vaaraa osallistujien terveydelle tai omaisuudelle. Tapahtumat ja harrastepiirit eivät myöskään saisi aiheuttaa vaaraa tai haittaa niiden vaikutuspiirissä oleville muille henkilöille, sivullisille tai ohikulkijoille. Turvallisuudesta tapahtumissa vastaa aina ensisijassa tapahtumien pääjärjestäjä, autokraatti. Mikäli tapahtumassa järjestetään toimintoja, jotka ovat riskialttiita osallistujien turvallisuudelle (esim. ruokailua tai taistelutoimintaa), on autokraatin valittava näiden toimintojen järjestämiselle vastuuhenkilöt (pitokokit ja marskit), jotka vastaavat autokraatin alaisuudessa ruokailun ja taistelutoiminnan turvallisuudesta. Jokaisen SKA:n virallisen harrastepiirin turvallisuudesta vastaa kyseisen harrastepiirin vetäjä.

Tapahtumien ja harrastepiirien tulisi olla joka käänteessä turvallisia. Tapahtuman järjestäjän tai harrastepiirin vetäjän on otettava huomioon erilaisten osallistujien erityisvaatimukset (esim. vanhukset, lapset, nuoret, liikuntarajoitteiset) sekä tapahtumapaikan sijainnin asettamat vaikeudet esim. hälytysajoneuvojen paikalle pääsemiseksi. Tapahtumien ja harrastepiirien järjestämiselle on myös oltava olemassa sään määräämät olosuhterajat, ja jokaiselle tapahtumalle ja riskialttiille harrastepiirille on määritettävä osallistuvien henkilöiden enimmäismäärät.

2.1 Tapahtumien ja harrastepiirien markkinointi ja ennakkomateriaalit

Laissa sanotaan, että palveluntarjoajan tulisi markkinoinnissaan antaa tarvittavat tiedot kuluttajille tai kuluttajaan rinnastettaville henkilöille, jotta he voivat itsekkin arvioida palveluihin liittyvät vaarat. Ilmoituksissa ja mainonnassa kerrotun tiedon on oltava ensikertalaisellekin ymmärrettävässä muodossa. Markkinointia, joka ei sisällä osallistujien turvallisuuden ja omaisuuden kannalta oleellisia tietoja, voidaan pitää sopimattomana. Kielikysymykset eivät saisi aiheuttaa turvallisuusriskiä. Autokraatin, harrastepiirin vetäjän tai muun vastaavan vastuuhenkilön tulisi varmistua siitä, että myös suomenkieltä taitamattomat saavat saman tiedon kuin suomenkieltä osaavat ja päinvastoin.

Tapahtumailmoituksissa ja tarvittaessa erilaisissa mainoksissa ja muissa ilmoituksissa tulisi olla turvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen:

- riittävät tiedot tapahtumapaikan sijainnista, millä tavalla tapahtumapaikalle pääsee julkisilla kulkuneuvoilla ja mahdollisen yöpymisen järjestelyistä

- tapahtuman tai muun toiminnan ajallinen kesto
- onko tapahtumaan tai toimintaan osallistumiselle erityisiä edellytyksiä mm. iän, fyysisen tai psyykkisen kunnon tai terveydentilan suhteen
- tarvittaessa ennakko-ohjeita osallistumiseen vaadittavista erityisistä tiedoista tai taidoista sekä siitä, tuleeko osallistujan varautua vaatetuksen tai varusteiden osalta erityisesti esim. tapahtumapaikan kylmyyteen, kävelymatkoihin talvella tai taistelun tai muuhun toimintaan
- tieto tapahtuman alkoholipolitiikasta, erityisesti jos alkoholin käyttö tapahtumassa on kokonaan kielletty tai jotenkin rajoitettua. Alkoholin käyttö taistelutoiminnan yhteydessä on luonnollisesti kielletty, eikä tätä tarvitse mainita erikseen tapahtumailmoituksissa.

Hyvien toimintatapojen mukaan mainoksissa tai ilmoituksissa olevien valokuvien tulisi vastata totuudenmukaista tilannetta tapahtumista tai vaikkapa taistelutoiminnasta. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että ei ole soveliaista käyttää mainonnassa sellaista kuvamateriaalia, jossa esim. taistellaan ilman taistelusääntöjen vaatimia turvavarusteita.

2.2 Erilaisten osallistujaryhmien erityisvaatimukset

Suomen keskiäikaseuran tapahtumiin ja harrastepiireihin ovat pääsääntöisesti tervetulleita kaikki sukupuolesta ja iästä riippumatta. Ikärajoituksia on ainoastaan taistelutoiminnassa. Erilaisten ihmisten erityisvaatimuksia tulisi huomioida mahdollisuuksien mukaan, mutta tiettyyn rajaan saakka. Jos esimerkiksi osallistuja ilmoittaa olevansa eläimille allerginen ja tapahtumanjärjestäjän on mahdotonta järjestää turvallista ja terveellistä tapahtumaa eläinallergisille, on asiasta ilmoitettava etukäteen osallistujalle. Tapahtumanjärjestäjän tai harrastuspiirin vetäjän saamat ennakkotiedot osallistujista auttavat valmistautumaan tarvittaessa erityisryhmien kuten lasten, vanhusten, liikuntarajoitteisten tai ulkomaalaisten tuomiin erityisvaatimuksiin, kuten ns. hiljaisen yöpymishuoneen järjestämiseen lapsiperheille ja esimerkiksi tapahtuma-aikataulujen kääntämiseen englannin kielelle. Tapahtuman järjestäjällä on aina oikeus ja velvollisuus keskeyttää tapahtuma tai sen osa-alue turvallisuusseikkoihin vedoten.

Tapahtumanjärjestäjän ja harrastepiirinvetäjän tulisi määrittää selkeä raja päihteiden käytön suhteen ennen tapahtuman tai harrastepiirin vetämistä. Osallistuminen päihteiden vaikutuksen alaisena tapahtumaan tai sen osaan lisää onnettomuusvaaraa. Tapahtumaan osallistuminen huumeiden vaikutuksen alaisena on ehdottomasti kielletty. Alkoholia saa useimmissa tapahtumissa nauttia, ja jos päihteiden käyttö on selkeästi kielletty tai sitä on rajoitettu tapahtumassa tai jossain sen osassa, on tästä ilmoitettava selkeästi etukäteen osallistujille. Alle 18-vuotiaiden alkoholin käyttö tapahtumissa on kielletty, kuten myös alkoholin

tarjoaminen alaikäiselle. Suomen lain mukaan alaikäisen hallusta ei myöskään saa löytyä alkoholia. Alle 18-vuotiaiden osallistumisesta SKA:n tapahtumiin tulee olla huoltajan suostumus. Mikäli huoltaja ei itse osallistu tapahtumaan, tulisi huoltajalta saada kirjallinen lupa, jossa on myös huoltajan yhteystiedot, jotta heihin saadaan tarvittaessa yhteys (lupakaavakkeet, ks. Liite 2). Tapahtuman järjestäjällä on oikeus ja velvollisuus poistaa tapahtumista yhteisten sääntöjen vastaisesti toimivat henkilöt. Tapahtuman järjestäjä ei ole vastuussa alkoholia nauttineen henkilön itselleen, muille ihmisille, omille tavaroilleen tai muiden ihmisten tavaroille aiheuttamista vahingoista.

Kansainvälisen emoseuran sääntöjen mukaan taistelutoimintaan osallistujat eivät saa olla päihteiden vaikutuksen alaisia. Tämä on kuitenkin niin itsestään selvä asia taistelutoimintaa harrastaville, ettei sitä tarvitse ilmoittaa etukäteen tapahtumiin ja harrasteipiireihin osallistuville. Jäljempänä on selvitetty tarkemmin, mitkä muut rajoitukset ja vaatimukset säätelevät taistelutoimintaa harjoituksissa, demoissa ja keskiaikatapahtumissa.

2.3 Rakennukset

Tapahtuman järjestäjän tai harrasteipiirin vetäjän tulisi hyvissä ajoin selvittää, minkälaisia rajoituksia liittyy vuokrattavien rakennusten käyttöön, ja huomioida määräykset tapahtumaa järjestettäessä. Monilla sellaisilla rakennuksilla, joita vuokrataan seurojen käyttöön, on rakennuskohtaiset turvallisuussuunnitelmat ja hätätilanneohjeita. Näihin suunnitelmiin tulisi tutustua hyvin, varsinkin tapahtumaa järjestettäessä (ks. Liite 1). Mikäli autokraatilla on käytettävissä valmiit rakennuskohtaiset turvallisuussuunnitelmat, tulisi ennen tapahtuman alkua käydä silmämääräisesti läpi vähintään suunnitelmassa esitetyt alkusammutuskalustojen sijainnit ja hätäuloskäynnit.

Keskiaikatapahtuman järjestäjän tulee myös huolehtia siitä, että niin sisällä kuin ulkonakin käytettävien kulkureittien valaistus on riittävä, jotta vältetään kompastumis- ja törmäilyvammat sekä voidaan tarvittaessa taata sujuva evakuointi. Järjestäjä on myös vastuussa siitä, ettei hätäuloskäyntejä osoittavia merkkejä koskaan peitetä ja että hätäpoistumistiet pysyvät esteettöminä.

Jos tapahtuma-alue on laaja ja ihmisten on kierrettävä ulkokautta eri rakennuksiin, tulisi talvella sopia erikseen rakennuksen talonmiehen kanssa hiekoituksesta ja ottaa selville ennakkoon mistä saa tarvittaessa hiekkaa pihan omakätistä hiekoitusta varten. Hiekoitusasioissa tulee vastaan usein yllätyksiä varsinkin jos asiaa ei ole selvitetty etukäteen. Autokraatin tulisi huolehtia siitä, että pihat on hiekoitettu ennen tapahtuman alkamista, sillä

ihmiset jotka tulevat pimeään aikaan tapahtumapaikalle eivät välttämättä näe tai osaa ennakoita kulkureittien olevan jään peitossa.

2.4 Kynttilöiden, soihtujen ja muiden vastaavien käyttö sekä tulen teko tapahtumissa

Autokraatin velvollisuutena on ottaa selville ennen tapahtumien järjestämistä, millä edellytyksillä tapahtumapaikalla voidaan käyttää kynttilöitä, soihtuja ja muita vastaavia tuotteita. Joissain tapauksissa rakennusten paloturvallisuusmääräykset kieltävät kokonaan kynttilöiden polttamisen sisätiloissa.

Mikäli tapahtumassa on mahdollisuus nuotion tekoon, on autokraatin on myös otettava huomioon metsäpalvaroitukset. Kynttilöiden, soihtujen, ulkotulien ja muiden vastaavien tuotteiden käytössä on noudatettava aina tuotteen turvallisuusohjeita. Ulkokäyttöön tehtyjä tulia ja soihtuja ei luonnollisestikaan saa käyttää sisätiloissa.

Autokraatin vastuuna on välttää tulipalojen syttymistä tapahtuman aikana. Autokraatti voi halutessaan kieltää kokonaan kynttilöiden ja muiden vastaavien käyttämisen tai tulen teon joko tietyssä osassa tapahtumapaikkaa tai kokonaan. Käytännössä autokraatin on yksin mahdotonta valvoa koko tapahtuman ajan kynttilöiden, nuotioiden jne. polttamista. Niinpä vastuuta näissä asioissa on jaettu myös tapahtumaan osallistujille. Kynttilää tai nuotiota ei saa jättää yksin palamaan, vaan viimeinen lähtijä huolehtii tulien sammuttamisesta.

3 JOUSIAMMUNTA KESKIAIKATAPAHTUMISSA

Sääntöjen tarkoittamia virallisia jousiammuntatapahtumia ovat kaikki avoimet tauluammuntatapahtumat, jotka

- on ilmoitettu etukäteen kuningas- tai ruhtinaskunnan lehdessä
- ja raportoitu jälkepäin jousimiesten ylikenraalille.

Lisäksi jousiammuntatilaisuutta pidetään SCA:n sääntöjen alaisena jousiammuntatapahtumana silloinkin kun se ei täytä virallisen keskiaikatapahtuman muita ehtoja eli on esim. ilmoitettu vain epäviralliseksi tai samalla alueella järjestetään samana päivänä toinen keskiaikatapahtuma. Jousiammuntatapahtumia voivat olla säännölliset tapahtumat, pienet ammuntakilpailut tai säännöllisesti järjestetyt harjoitukset. Jousiammuntaesityksiä demoissa ei lasketa virallisiksi jousiammuntatapahtumiksi mitä tulee tulosten suhteen, mutta jousiammuntasääntöjä on noudatettava niissäkin, ja näytöksissä tulee lisäksi kiinnittää erityistä huomiota turvallisuuteen. Järjestäjän päätöksellä voidaan ammunta

rajoittaa tietynlaisille välineille tai tietylle ihmisryhmälle. Kuitenkin ainoastaan ammunnat, jotka ovat avoimia kaikille, hyväksytään virallisiksi keskiaika-ammunnoiksi.

Koska käytämme puusta ja muista luonnonmateriaaleista valmistettuja jousia, ammuntaa ei suoriteta olosuhteissa, joissa välineet voivat vaurioitua. Näitä olosuhteita ovat esimerkiksi kova vesisade tai pakkanen.

3.1 Marskit

1. Mitään jousiammuntaa ei saa järjestää tapahtumassa ilman valtuutettua jousimarskia, jota kutsutaan tästä eteenpäin marskiksi.
2. Jokaisen kentällä olevan jousiampujan on noudatettava marskin määräyksiä täsmällisesti. Toistuva tai tahallinen ohjeiden vastainen teko voi johtaa jousiampujan poistamiseen kentältä päiväksi.
3. Jos paikalla on useampi marski, autokraatti valitsee vastuussa olevan marskin (archery marshal in charge). Vastuussa oleva marski kantaa kokonaisvastuun, ja hänellä on viimeinen päätösvalta välineitä ja turvallisuutta koskevissa asioissa.
4. Mikäli syntyy mikä tahansa jousiammuntaa koskeva erimielisyys, ratkaisee kiistan vastuussa oleva marski.
5. Vastuussa oleva marski voi nimittää muita auttamaan häntä ammunnan ohjaamisessa ja välineiden tarkastamisessa, mutta vastuu turvallisuudesta säilyy vastuussa olevalla marskillä.
6. Yksi marski voi turvallisesti ohjata noin 10-15 jousiampujaa. Kun jousiampujia on useampia, tarvitaan useampia marskeja tai jousiampujat on jaettava pienempiin ryhmiin.
7. Marskit eivät saa itse ampua tai osallistua muihin toimintoihin valvoessaan ammuntaa.

3.2 Osanottajat

1. Tauluammuntaa varten ei ole erillistä kelpuutusta. Kaikki halukkaat voivat osallistua niin kauan kuin he noudattavat ammunntasääntöjä ja marskin ohjeita.
2. Tauluammuntaan osallistuvien on oltava riittävässä fyysisessä ja psyykkisessä kunnossa. Tämä tarkoittaa, että osallistuja ei saa olla juovuksissa, kohtuuttoman väsynyt tai muuten heikentynyt arvostelukyvyltään.

3. Alaikäiset saavat osallistua jousiammuntaan tietyin ehdoin:
  - a. Alaikäiset 12 vuotta täyttäneet voivat osallistua jousitapahtumaan ilman vanhempien valvontaa. Alle 12-vuotiailla lapsilla on oltava ammuttaviivalla käden etäisyydellä oma vanhempi tai laillinen huoltaja.
  - b. Alaikäiset 12-vuotiaasta lähtien voivat osallistua jalkajousi- ja heittoasetoimintaan kun ammuttaviivalla käden etäisyydellä on oma vanhempi tai laillinen huoltaja. Alle 12-vuotiaat lapset eivät saa osallistua jalkajousi- tai heittoasetoimintaan.
  - c. Aikuiset, jotka valvovat alaikäisiä ampumaviivalla, eivät saa osallistua muihin toimiin samanaikaisesti. Heitä ei näin ollen rinnasteta tavallisiksi katsojiksi vaan ammuttatapahtumaan osallistuviksi henkilöiksi, vaikka he eivät itse osallistukaan varsinaiseen ammuntaan.

3.3 Yleisimmät riskit ja niiden välttäminen

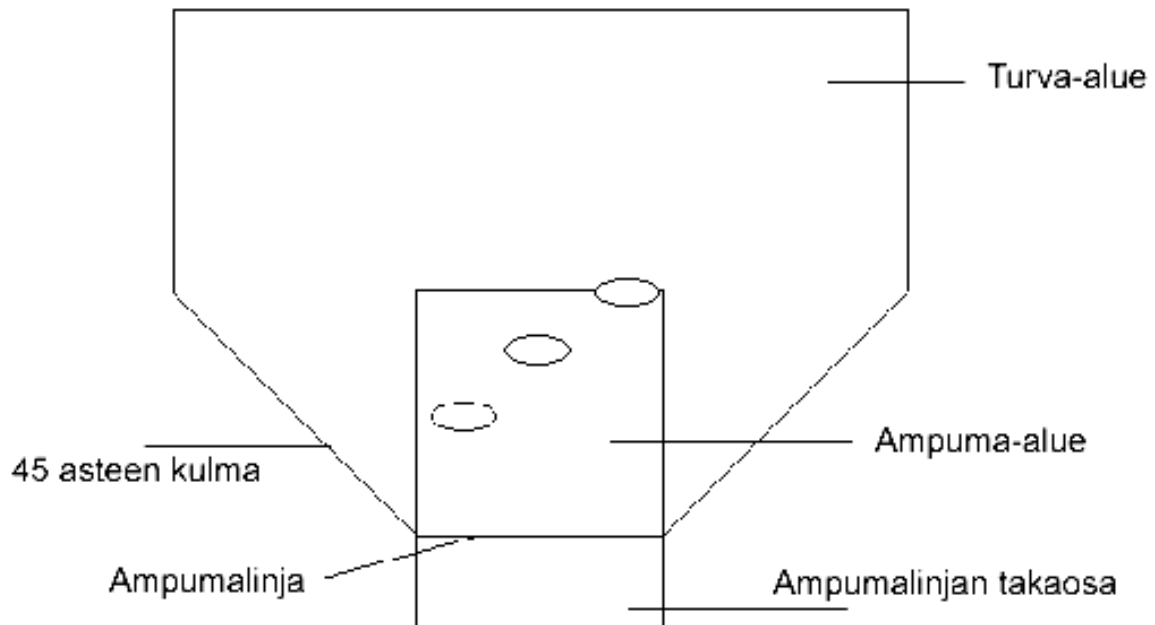
Yleisin riski jousiammunnassa syntyy jonkun sivullisen ihmisen tai eläimen harhautuessa ampuma-alueelle. Myös kadonnutta nuoltaan maalitaulun takana etsivä on vaarassa joutua ammutuksi. Tästä syystä marskin on valvottava ja seurattava liikennettä ampuma-alueella erittäin tarkasti, sillä ammunnan aikana ampujat itse eivät yleensä näe sivulta ampuma-alueelle harhautuvia kohteita. Toinen tärkeä riskitekijä muodostuu jousen tai nuolen hajoamisesta ampumahetkellä, jolloin suuria voimia vapautuu hallitsemattomasti. Niinpä varsinkin itse tehtyjen aseiden kunto on tarkastettava aina tapahtuman alussa. Vaarana on myös ampujan liukastuminen ampumahetkellä tai leikkiminen aseella. Liukastumiseen on vaikea varautua, mutta aseiden käyttökulttuuri ja se, että kyseessä ei ole lelu, on opetettava ampujille huolellisesti.

3.4 Ampumaradan rakenne

Kaikki lentävien aseiden radat koostuvat neljästä osasta: (ampuma)linjan takaosa, ampumalinja, ampuma-alue ja turva-alue (ks. Kuva 1 sivulla 9).

1. Kaikkien katsojien on pysyttävä vähintään 5 metriä ampumalinjan takana ja pidättäytyttävä häiritsemästä jousimiehiä tai marskeja. Kukaan ei saa seisoa suoraan ampuma- tai heittoasetta käyttävän henkilön takana.
2. Ampumalinja on yleensä kohtisuorassa maalialueeseen nähden. Vain vuorossa olevat jousiampujat saavat lähestyä ampumalinjaa, eivät katsojat. Jousiampujat seisovat ampumalinjalla toinen jalka linjan etu- ja toinen takapuolella. Heitettäviä aseita käytettäessä linja muodostaa etureunan, jonka takana heittäjä seisoo.
3. Ampuma-alue alkaa ampumalinjasta ja jatkuu aina maalitauluihin asti. Kukaan ei saa mennä ampuma-alueelle, kun ampumalinja on vapaa jousiammunnalle.

Kuva 1: Tyypillinen ampumaradan rakenne

4. Turva-alue sijaitsee ampuma-alueen molemmilla puolilla ja maalitaulujen takana. Se alkaa molemmista ampumalinjan päistä ja jatkuu 45 asteen kulmassa aina ampuma-alueen päähän saakka, sen jälkeen se jatkuu suoraan ampuma-alueen suuntaisena maalitaulujen taakse vähintään kaksi kertaa pisimmän ampumamatkan. Turva-alueella ei saa olla ihmisiä, eläimiä tai esteitä, jotka voivat estää havainnointia ampumalinjalta.

5. Jousimarski on viime kädessä vastuussa ampumaradan rakenteesta, rakensipa radan vastuussa oleva marski tai autokraatti tai jousikapteeni marskin neuvojen mukaan.

6. Edellä annettu rakenne on vähimmäisvaatimus ja sitä voidaan joutua muuntamaan paikallisesti. Ampumarata on rakennettava niin, että harhautunut tai ylitse lentävä nuoli ei voi osua ihmisiin tai vahingoittaa omaisuutta.

4 KALPAMIEKKAILU KESKIAIKATAPAHTUMISSA

Kalpamiekkailulla tarkoitetaan tässä kaikkea tapahtumissa metalliasein käytävää miekkailua. Määritelmä on sikäli normaalia laajempi, että tämä turvallisuusasiakirjan luku kattaa myös metalliaseiden käytön erilaisissa esityksissä ja näytöksissä; näistä lisää jäljempänä. Kalpamiekkailun turvallisuuden pääperiaatteina on, että turvallisuudesta vastaa kalpamarski, jolla on asianmukainen seuran myöntämä pätevyys. Opetus- ja harjoitustilanteita lukuun

ottamatta kalpamiekkailuun osallistujien tulee olla asianmukaisesti kelpuutettuja kyseisen lajin miekkailijoiksi, ja yleisö on pidettävä riittävän erillään miekkailijoista.

4.1 Osanottajat ja varusteet

Niin miekkailijoiden kuin kalpamarskienkin pätevyysvaatimukset on esitetty tarkemmin kansainvälisen emoseuran säännöissä. Meitä koskevat Drachenwaldin kuningaskunnan ohjeet ja säännöt löytyvät osoitteesta <http://www.drachenwald.sca.org/fighting/dw_regs.html> ja koko SCA:n laajuiset säännöt sivulta <<http://www.sca.org/officers/marshal/combat/rapier/>>. Pohjimmiltaan sääntöjen tarkoitus on varmistaa, että kuhunkin lajiin osallistujat on opastettu kyseisten aseiden käyttöön ja todettu aseiden hallinnan, sääntöjen tuntemuksen ja käytöksen suhteen turvallisiksi. Lisäksi osanottajien on oltava vähintään 14-vuotiaita; alaikäiset voivat kuitenkin osallistua vain huoltajansa luvalla. SKA suosittelee lisäksi, että taistelutoimintaan osallistuvat hankkisivat vakuutuksen, joka kattaa kamppailulajeissa syntyneet urheiluvammat.

Kussakin lajissa on käytettävä kansainväliset ase- ja varustemääräykset täyttäviä välineitä; nämä määräykset on esitetty samoissa ohjeissa kuin osanottajiakin koskevat. Tapahtuman kalpamiekkailusta vastaava marski varmistaa käytettävien välineiden asianmukaisuuden joko itse tai muiden paikalla olevien kalpamarskien avulla.

4.2 Turnajaiset

Turnajaisilla tarkoitetaan tässä kalpamiekkailutoimintaa, jossa kaksi henkilöä ottelee kerrallaan toisiaan vastaan. Turnajaiset järjestetään sitä varten varatulla alueella, joka on rajattava niin selvästi, että ottelijat pysyvät kentällä ja yleisö kentän ulkopuolella. Turnajaiskentän ja katselijoiden väliin on jätettävä vähintään puolentoista metrin levyinen alue, jolla ei otteluiden aikana ole ihmisiä; jos turnajaiskenttää ei ole rajattu tukevalla aidalla, tyhjäksi jätettävää aluetta on levennettävä riittävästi, etteivät ottelijat joudu liian lähelle yleisöä. Vastaavalla tavalla on varmistettava, että otteluvuoroaan odottavat miekkailijat pysyvät riittävän kaukana turnajaiskentästä.

Turnajaisissa kutakin ottelua valvoo vähintään yksi henkilö, jolla on kalpamarskin pätevyys. Valvojia voi tarpeen mukaan olla useampiakin, ja tällöin mukana voi olla varsinaisen kalpamarskin lisäksi marskiksi koulutettavana olevia tai normaalin miekkailijapätevyyden saaneita henkilöitä. Näiden ottelun valvojien tehtävänä on huolehtia turvallisuudesta ja tarpeen tullen keskeyttää ottelu. Sama henkilö voi sekä osallistua turnajaisiin että toimia niissä marskina, kunhan kutakin ottelua valvomaan on ottelijoiden lisäksi henkilö, jolla on asianmukainen kalpamarskin pätevyys.

4.3 Taistelu

Taistelulla tarkoitetaan sellaista kalpamiekkailua, johon kerrallaan osallistuu enemmän kuin kaksi miekkailijaa. Alle 16-vuotiaat ja yli 18-vuotiaat eivät saa osallistua samaan taisteluun.

Taistelua varten tarvitaan yleensä laajempi alue ja enemmän marskeja kuin turnajaisiin, mutta tarkat vaatimukset riippuvat taistelun luonteesta ja osanottajista. Pieniin, muutaman verraten kokoneen osallistujan taisteluihin riittää turnajaiskentän kokoinen alue ja yksi tai kaksi marskia; jos osanottajia on enemmän, tilaa ja marskeja tarvitaan enemmän. Yleensä miekkailijoiden ja katsojien väliin on syytä varata enemmän tilaa kuin turnajaisissa. Jos taistelussa käytetään heitto- tai ampuma-aseita, katsojien on oltava ammuksina käytettyjen kumilenkkien (tai vastaavien) kantaman ulkopuolella ja marskien on käytettävä miekkailumaskia.

4.4 Harjoitukset

Miekkailuharjoituksia koskevat pääsääntöisesti samat turvallisuusohjeet kuin muuta kalpamiekkailuakin. Harjoituksiin voi kuitenkin osallistua jo ennen varsinaisen kalpamiekkailukelpuutuksen saamista; tietyissä harjoituksissa ei myöskään tarvita normaalia suojavarustusta. On suotavaa, että harjoituksista vastaavalla henkilöllä on kalpamarskin pätevyys, mutta tästä vaatimuksesta voidaan poiketa tapahtumasta tai harrastuspiiristä vastaavan kalpamarskin luvalla.

4.5 Näytökset ja esitykset

Näytöksillä tarkoitetaan sellaista kalpamiekkailuun liittyvää toimintaa, jossa tarkoituksena on esitellä yleisölle tekniikoita, jotka eivät välttämättä ole normaalien määräysten mukaan sallittuja. Näytöksiin tarvitaan vähintään tapahtumasta tai harrastuspiiristä vastaavan kalpamarskin lupa. Koska kyseessä on normaalimääräysten ulkopuolinen toiminta, osanottajien on noudatettava erityistä varovaisuutta; tarpeen mukaan näytöstä valvomaan on nimettävä henkilö, joka tuntee esiteltävät tekniikat ja jolla mielellään on myös kalpamarskin pätevyys. Osanottajien ja yleisön väliin on jätettävä riittävästi tyhjää tilaa, ettei yleisö vahinkotilanteissakaan joudu vaaraan.

Esityksillä tarkoitetaan tässä teräaseiden käyttöä näytelmän tai muun vastaavan ohjelman osana. Tällaisessa tapauksessa esiintyjien ja yleisön väliin on jätettävä riittävästi tilaa, ja tarpeen tullen on nimettävä henkilö, joka valvoo esityksen turvallisuutta. Teräaseiden käytöstä esityksessä on syytä neuvotella tapahtuman järjestäjän ja vastuullisen kalpamarskin kanssa.

5 ROTTINKITAISTELU KESKIAIKATAPAHTUMISSA

5.1 Yleiset vaatimukset

Rottinkimiekkailua harrastetaan keskiaikaseurassa yleisesti erilaisten tapahtumien, demojen ja harrastepiirien yhteydessä. Turnajaisia ja varsinaisia demonstroituja sotia järjestetään useimmin tapahtumien ja demojen yhteydessä. Jotta turnajaisia tai sotia voitaisiin järjestää, tulee paikalla olla aina vastuullinen marski (marshal in charge), joka vastaa toiminnasta. Lisäksi paikalla tulisi olla riittävä määrä marskeja taistelijoiden määrään nähden.

Rottinkitaisteluun osallistuvien kuten myös marskien varuste- ja pätevyysvaatimukset on esitetty tarkemmin kansainvälisen emoseuran säännöissä. Drachenwaldin kuningaskunnan ohjeet ja säännöt löytyvät osoitteesta <http://drachenwaldmarshalspace.wikispaces.com/the+rules> ja koko SCA:n laajuiset säännöt sivulta <http://www.sca.org/officers/marshal/combat/armored/>. Pohjimmiltaan sääntöjen tarkoitus on varmistaa, että osallistujille on opetettu aseiden turvallista käyttöä ja heidät on todettu aseiden hallinnan, sääntöjen tuntemuksen ja käytöksen suhteen turvallisiksi. Jokaisen turnajaisiin, sotiin ja harjoituksiin osallistuvan tulee olla 16 vuotta täyttänyt.

Turnajaisissa riittää, että paikalla on yksi marski per turnajaiskenttä. Marskin tulee huolehtia, että yleisöstä on riittävä etäisyys taistelijoihin. Yleisön ja taistelijoiden ehdoton minimietäisyys toisistaan on kolme metriä. Turnajaiskentät olisi myös hyvä erottaa omaksi alueekseen esim. lippusiimalla, narulla tai aidalla. Demonstroiduissa sodissa etäisyys taistelijoiden ja yleisön välillä on sama kuin turnajaisissa, paitsi jos sodassa on sallittua käyttää sotakoneita, ampuma- tai heittoaseita: tällöin turvaetäisyys on 200 metriä. Demonstroituja sotia valvomaan tarvitaan enemmän kuin yksi marski. Marskien määrä riippuu osallistujien määrästä siten, että ensimmäistä 20 osallistujaa kohden tarvitaan yksi marski ja seuraavia 15 osallistujaa kohden aina yksi marski lisää. Esimerkiksi jos sotaan osallistuu 50 henkilöä, tarvitaan kolme marskia.

Jokaisella taisteluun osallistuvalla tulee olla voimassa oleva virallistus kaikille niille aseille, joita aikoo käyttää. Taistelussa käytettävien aseiden ja panssareiden tulee olla sääntöjen mukaiset. Marskien tehtävänä on tarkistaa aseet ja varusteet ennen taistelun alkamista haarniskatarkastuksessa. Muiden kuin määräykset täyttävien rottinkiaseiden käyttö taistelussa on ehdottomasti kielletty. Tämä sääntö koskee mm. niin tylsiä kuin teräviäkin teräaseita. Alkoholin tai muun päihteen vaikutuksen alaisena osallistuminen taistelutoimintaan on ehdottomasti kielletty.

5.2 Yleisimmät riskit ja niiden välttäminen

Yleisimpiä tapaturmia taistelun aikana ovat erilaiset ruhjeet, murtumat, nivelvammat, venähdykset, liukastumiset ja kaatumiset. Tapaturmien hoitamiseksi on ehdottoman tärkeää, että rottinkimiekkailukentän laidalla päivystää ensiaputaitoinen henkilö ja että käytettävissä on mm. riittävästi kylmäpusseja. Liukastumis- ja kaatumisriskiä pienennetään sillä, että taistelua ei järjestetä jäällä, kivikossa, jyrkäteellä tai muuten liian vaaralliseksi katsottavassa maastossa. Talviaikaan on ehdottoman tärkeää hiekoittaa taistelukenttä kunnolla liukastumisvaaran ehkäisemiseksi.

Nestehukka ja lämpöhalvaus ovat myös mahdollisia riskitekijöitä taistelutoiminnassa. Rottinkitaistelukentän laidalla tulee olla aina juomapiste, josta taistelijat saavat nestettä. Juomapisteen tärkeyttä ei voida koskaan korostaa liikaa! Juomapisteen tulee olla kentän yhteydessä niin talvella kuin kesälläkin. Juomana käytetään vettä tai mahdollisesti laimeaa urheilujuomaa tai mehua. Nesteen laskennallinen kulutus on minimissään puoli litraa per taistelija per tunti. Esimerkiksi kolmen tunnin sota, johon osallistuu 20 taistelijaa, vaatii vähintään 30 litraa nestettä. Marskien ja vedenkantajien tehtävänä on huolehtia siitä, että taistelija juo tarpeeksi varsinkin kesäaikaan. Lämpöhalvauksen mahdollisuutta varten kesäaikaan tulee kentän laidalla olla varjoisa paikka, jonne taistelijat voivat mennä lepäämään. Parasta olisi, jos vesipiste voitaisiin järjestää lepopaikan välittömään läheisyyteen. Lämpöhalvausta ehkäistään tehokkaasti myös sillä, että taistelijat poistavat kypärät päästään tauoilla, varsinkin kesäaikaan. Marskien tulee huolehtia siitä, että taistelijat muistavat poistaa kypärät tauoilla. Nestehukan ja lämpöhalvauksen lisäksi myös energiahukka on mahdollinen taistelun aikana. Energiahukkaa voidaan ehkäistä järjestämällä juomapisteen yhteyteen pientä naposteltavaa taistelijoille.

6 ELINTARVIKEHYGIENIA JA KEITTIÖTURVALLISUUS

6.1 Hygieniaosaaminen

Elintarvikelain (23/2006) mukaan elintarvikehuoneistossa helposti pilaantuvia elintarvikkeita käsittelevällä henkilöllä tulee elintarvikehygieenisestä osaamisesta osoittava Elintarviketurvallisuusviraston antama todistus (osaamistodistus). Elintarviketurvallisuusvirasto on tulkinnut asetusta ja sen mukaan hygieniaosaamisen osoittaminen koskee ainoastaan elintarvikkeita ammattimaisesti käsitteleviä henkilöitä, eikä velvoite koske satunnaisia seurojen järjestämiä tapahtumia.

Kaikkia tapahtumien ja harrastepiirien järjestäjiä koskee kuitenkin yleinen elintarvikkeiden käsittelyyn, säilytykseen ja kuljettamiseen liittyvä huolellisuusvelvoite. Tämä tarkoittaa sitä, että jokaisella elintarvikehuoneistossa työskentelevällä on oltava tehtäviensä suorittamisen kannalta riittävä elintarvikehygieeninen osaaminen ja että häntä tarvittaessa koulutetaan ja neuvotaan asiassa. Toisin sanoen on autokraatin vastuulla valita pitokokiksi tapahtumaan sellainen henkilö, jolla on riittävä elintarvikehygieeninen osaaminen. Pitokokin tehtävänä on tarvittaessa ohjata ja neuvoa keittiössä auttavia hygieniasioissa. Myös harrastepiirin vetäjällä tulee olla tehtäviensä kannalta riittävä hygieniosaaminen.

Keittiössä, jossa laitetaan ruokaa tapahtumaan osallistuville, tulee olla käytettävissä riittävästi juoksevaa vettä, nestemäistä käsienpesuainetta, kertakäyttöisiä käsipyyhkeitä ja käsien desinfiointiainetta hyvän käsihygienian ylläpitoa varten. Tapahtumiin osallistuville on myös tarjottava riittävät mahdollisuudet käsienpesuun esim. vessassa käynnin jälkeen, jotta voidaan ehkäistä tartuntatautien leviämistä tapahtumissa. Tapahtumiin osallistujille on hyvä järjestää käymälöiden yhteyteen riittävä juoksevan veden ja saippuan saanti käsienpesua varten. Mikäli tämä ei ole mahdollista on käsienpesupiste järjestettävä muualla ja kerrottava osallistujille sen sijainnista. Käymälöiden yhteyteen on syytä järjestää desinfiointiainetta, mikäli käsienpesupiste sijaitsee muualla kuin käymälöiden välittömässä läheisyydessä.

6.2 Ruoka-aineallergisten huomioon ottaminen ruokaa laittaessa

Aivan yhtä tärkeää kuin on nopea toiminta ruokamyrkytystilanteissa, on ruoka-aineallergisten ihmisten huomioon ottaminen. Tapahtuman järjestäjän tai pitokokin velvollisuutena on selvittää mahdollisimman tarkkaan osallistujien allergiat. Pitokokin velvollisuutena on tietää tarkalleen mitä aineita hänen tarjoilemansa ruoat sisältävät. Mikäli osallistujalle ei voida tarjota allergeeni-vapaata ruokaa, tulisi se ilmoittaa hyvissä ajoin etukäteen osallistujalle. Eri-tyistä huomiota tulisi osoittaa sellaisia allergioita kohtaan, joissa jo pienetkin määrät kyseistä allergeenia aiheuttavat voimakkaita oireita, esim. hengitystieoireita pähkinäallergisilla. Keittiössä tulee olla tarkkana, ettei kontaminaatiota pääse syntymään työvälineiden kautta allergisten ja keliakikkojen ruuissa.

6.3 Tapaturmat keittiössä

Keittiö on yksi niistä paikoista, joissa tapahtumien aikana todennäköisimmin sattuu tapaturmia. Keittiötapaturmat ovat kuitenkin yleensä lieviä, kuten veitsistä saadut pienet

haavat tai lievät palovammat. Tapaturmat kohdistuvat lähinnä keittiössä työskenteleviin henkilöihin, ja ne johtuvat yleensä kiireestä. Keittiössä tapahtuviin tapaturmiin voivat pitokokki ja tapahtumanjärjestäjä varautua etukäteen. Tärkeintä on vähentää tapaturmien aiheuttajaa eli kiirettä mm. työjärjestyksen hyvällä suunnittelulla ja etukäteisvalmisteluilla. Pitokokin olisi hyvä tietää miten tyrehdytetään verenvuoto tai lievennetään palovammoja, mikäli ensiaputaitoisia ihmisiä ei ole keittiön lähettyvillä. Lisäksi hänen tulisi tietää, missä laastareita ja muita ensiapuvälineitä säilytetään. Pitokokin on myös syytä tietää, miten toimia tulipaloissa, ja hänen tulisi ottaa etukäteen selvää mistä löytyvät sammutusvälineet mahdollisia keittiössä tapahtuvia tulipaloja varten.

6.4 Ilmoitusvelvollisuus

Keskiaikaseuran tapahtumista ei tarvitse etukäteen tehdä ilmoitusta elintarvikevalvontaviranomaiselle. Sen sijaan mikäli aikoo myydä tai tarjoilla demoissa, myyjäisissä tai muissa vastaavissa tapahtumissa pipareita, kakkuja, karkkeja tai muita elintarvikkeita, tulee tehdä ilmoitus elintarvikkeiden tilapäisestä myynnistä sen kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle, jonka alueella tapahtuma järjestetään. Jokaisella kunnalla on valmiita kaavakkeita, joiden täyttäminen riittää ilmoitukseksi. Kaavakkeita saa usein kunkin kunnan nettisivuilta tai suoraan terveystarkastajilta. Terveystarkastajilta saa myös tarvittaessa lisätietoja mm. siitä minkälaisia edellytyksiä vaaditaan, kun elintarvikkeita myydään tilapäisesti ulkona tai sisätiloissa.

Tapahtuman järjestäjän tai harrastepiirin vetäjän on saatuaan tiedon mahdollisesta ruokamyrkytystapauksesta välittömästi ilmoitettava siitä sen kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, jonka alueella tapahtuma tai harrastepiiri on järjestetty. Mikäli mahdollista, tulisi tarjoilluista ruuista ottaa näytteet ja säilyttää ne niin, että ne voidaan tutkia laboratorioissa ruokamyrkytyksen syyn selvittämiseksi.

7 HÄTÄTILANNEVALMIUS JA ENSIAPU

Jokaisessa Suomen keskiaikaseuran tapahtumassa tulisi olla vähintään yksi henkilö, joka on ensiaputaitoinen. Ensiaputaitoisella tarkoitetaan tässä yhteydessä sellaista henkilöä, joka on käynyt jonkinlaisen ensiapukurssin (esim. SPR:n EA1 tai partiassa, vapaa-palokunnassa tai muussa vastaavassa opitut taidot) tai jolla on työn/armeijan puitteissa saatu ensiapuvalmius.

Kuitenkin aina ehdottomasti siten, että käydystä kurssista ei ole kulunut kolmea vuotta enempää.

Ensiavun järjestämisen tärkeys korostuu tapahtumissa varsinkin silloin, kun järjestetään taistelutoimintaa. Taistelu- ja harjoituskenttien välittömässä läheisyydessä tulee aina olla tarvittavat määrät ensiapuvälineistöä onnettomuuksien varalle. Taistelulajien kohdalla on kerrottu tarkemmin, minkälaisia vammoja saattaa lajien harrastamisen yhteydessä syntyä.

Vesistöjen rannalla järjestettävissä tapahtumissa tulee ottaa huomioon vesiturvallisuus. Koska tapahtumissa ei yleensä rajoiteta ihmisten uimista, ei ensiapuvastaava voi aina olla paikanpäällä kun joku on uimassa. Järjestäjien saattaa myös olla vaikeaa estää tai valvoa alkoholin vaikutuksen alaisena esiintyvien henkilöiden uimista, näin ollen jokainen alkoholin vaikutuksen alaisena uiva henkilö ui omalla vastuullaan. Suurempien vahinkojen ennalta ehkäisemiseksi tulee kuitenkin tarkistaa, että uimarannan yhteydessä on pelastusrengas ja mahdollisesti muitakin välineitä, joilla voidaan pelastaa hukkuva ihminen.

Mitä suuremmasta tapahtumasta on kyse, sen tärkeämpää olisi tapahtumaa varten koota joukko vapaaehtoisia henkilöitä, joiden kanssa sovitaan, miten toimitaan, jos syttyy tulipalo tai syntyy muu evakuointia vaativa tilanne. Henkilöiden kesken voidaan jakaa vastuualueet, jolloin helpotetaan huomattavasti tapahtuman järjestäjän taakkaa onnettomuustilanteissa. Vastuualueet voidaan esim. jakaa tapahtuma-alueittain: yksi henkilö hoitaa yläkertalaisten evakuoinnin, yksi keittiön evakuoinnin, yksi pääsalin evakuoinnin jne. Ryhmän kesken on myös hyvä käydä läpi rakennuskohtaiset turvallisuusmääräykset ja hätätilanneohjeet. Jokaista tapahtumaa varten luodaan tapahtumakohtainen turvallisuussuunnitelma. Työtä helpottamaan on luotu kaavake tämän asiakirjan liitteeksi (ks. Liite 1).

8 ONNETTOMUUSKIRJANPITO, ILMOITUKSET JA VAKUUTUS

Suomen keskiaikaseuran tulee pitää onnettomuuskirjanpitoa, joka sisältää tapahtuneiden onnettomuuksien lisäksi vakavat läheltä piti -tilanteet. Onnettomuuskirjanpitoa helpottamaan on laadittu tämän asiakirjan liitteeksi tapaturmailmoituslomake (Liite 3). Tapahtumien järjestäjät ja harrasteipiirien vetäjät täyttävät lomakkeesta ensimmäisen osion ja lähettävät tai muuten toimittavat lomakkeen mahdollisimman pian Suomen keskiaikaseuran puheenjohtajalle. Puheenjohtajan tehtävänä on täyttää lomake loppuun ja arkistoida se. Onnettomuuskirjanpidon kautta tiedot ovat tarvittaessa viranomaisten ja mm. vakuutusyhtiöiden saatavilla. Onnettomuuskirjanpidolla helpotetaan myös seuran omaa toimintaa, kun onnettomuuksia ja läheltä piti -tilanteita voidaan jälkikäteen.

Lain mukaan sattuneista onnettomuuksista ja vakavista läheltä piti –tilanteista tulee ilmoittaa ensisijaisesti sen kunnan tuoteturvallisuusvalvontaviranomaiselle (terveystarkastajalle), jonka alueella onnettomuus tai läheltä piti –tilanne on sattunut, sekä lääninhallitukselle tai Kuluttajavirastolle. Onnettomuutena voidaan pitää minimissään sairaalahoitoa vaativia tapaturmia ja varsinkin sellaisia tapaturmia, joiden vakavuuden perusteella saa jo mahdollisesti seuran vakuutuksen kautta korvauksia. Suomen keskiaikaseuran puheenjohtaja on viimekädessä velvollinen pitämään viranomaiset ajan tasalla tapahtuneesta. Vaikka tapahtunut onnettomuus tai läheltä piti –tilanne ei olisikaan niin suuri, että se vaatisi viranomaisten informointia, tulee silti täyttää tapaturmailmoituslomake. Asiassa kannattaa kuitenkin käyttää tervettä maalaisjärkeä. Pienimmistä kolhuista ei suinkaan ole tarkoituksenmukaista täyttää lomaketta.

Suomen keskiaikaseura ry on ottanut If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:ltä vastuuvakuutuksen tapaturmien varalta. Vakuutus kattaa myös jäsenyhdistysten toiminnan. Vakuutuksen suuruus on 500 000 euroa henkilö- ja esinevahingoissa ja sen omavastuu on 1000 euroa jokaisessa vahingossa. Seuran vakuutus kattaa mm. vakuutuksenottajan vahingonkorvausvelvollisuuden toiselle aiheutetusta henkilö- ja esinevahingosta, kun korvausvastuu perustuu voimassa olevaan oikeuteen. Vakuutus kattaa myös seuralla lainassa olevalle vieraille omaisuudelle aiheutuneet vahingot. Lisätietoja vakuutusasioista saa tarvittaessa SKA:n puheenjohtajalta.

LIITE 1: TURVALLISUUSASIAKIRJA KESKIAIKATAPAHTUMALLE

Kirjoita tarvittaessa lomakkeen kääntöpuolelle.

Tapahtuman autokraatti täyttää:

1. Tapahtuman nimi ja ajankohta:

---

2. Tapahtuman turvallisuudesta vastaavien henkilöiden nimet:

Tapahtuman autokraatti: _____

Tapahtuman pitokokki/ kokit: _____

Rottinkimarski: _____

Kalpamarski: _____

Jousimarski: _____

Muut turvallisuudesta vastaavat henkilöt: _____

3. Tapahtumassa ensiavusta vastaavien henkilöiden nimet:

---

4. Turvallisuudesta vastaavien henkilöiden tehtävät onnettomuustilanteissa:

---

5. Rakennuksissa sallittu henkilöiden yhteismäärä ja tapahtumaan osallistuvien ihmisten määrä:

---

6. Onko rakennuksessa oleskelusta joitain erityismääräyksiä, kuten ettei kynttilöitä, öljylyhtyjä tai soihtuja saisi polttaa? Muita huomionarvoisia seikkoja?:

---

7. Rakennuksen vahtimestarin, vuokraajan tai taloudenhoitajan nimi ja yhteystiedot:

Osallistuuko tapahtumaan erityisryhmiä kuten alaikäisiä, sairaita, ulkomaalaisia ym. joiden turvallisuuteen tulisi kiinnittää erityistä huomiota?

Alaikäisiä _____ kpl   Sairaiksi ilmoittautuneita _____ kpl
 Ulkomaalaisia _____ kpl   Raskaana olevia _____ kpl
 Muita erityistä huomiota tarvitsevia, esim. liikuntarajoitteisia _____ kpl

Jos erityisryhmiä osallistuu, niin miten heidät on otettu huomioon?

Muista varmistaa, onko tapahtumapaikalla ensiapukaappia. Jos on, varmista, että sen sisältö takaamaan turvallisuuden tapahtumassa. Mikäli kaapin sisältö on puutteellinen tai sitä ei ole, on autokraatin varauduttava ottamaan tapahtumapaikalle vähintään yksi ensiapulaukku, joka sisältää perusensiaputarvikkeita.

Toiminta onnettomuustilanteissa

YLEINEN HÄTÄNUMERO: 112

MYRKYTYSTIETOKESKUS: (09) 471 977

8. Lähimmän päivystävän terveyskeskuksen puhelinnumero:

---

9. Muita tärkeitä alueellisia puhelinnumeroita:

---

10. Millä tavalla varmistetaan pelastushenkilöstön (ambulanssien, MediHelin, paloautojen jne.) pääsy tapahtumapaikalle?

Käytetäänkö tapahtumassa jo valmista, rakennuksen omaa turvallisuussuunnitelmaa? Mikäli ei, tulisi laatia suunnitelma, jossa otetaan huomioon ihmisten evakuointi, hätäuloskäynnit ja niiden sijainnit sekä lista sammutuskalustosta ja niiden sijainnista. Apua turvallisuussuunnitelman laatimiseen saa tämän asiakirjan kirjoittajilta.

**LIITE 2: TAPAHTUMAAN ILMAN HOLHOOJAA OSALLISTUVAN
ALAIKÄISEN OSALLISTUMISLUPALOMAKE**

LUPA OSALLISTUA KESKIAIKATAPAHTUMAAN

Holhooja täyttää. Tapahtumaan ilman holhoojaa osallistuvalle *alle 15-vuotiaalle tulee holhoojan aina nimetä 25 vuotta täyttänyt valvoja*, 15-17-vuotiaat saavat osallistua ilman valvojaa tai holhoojaa, mikäli lupa on allekirjoitettu ja holhoojan yhteystiedot ovat riittävät.

Tapahtuman nimi	
Tapahtuman aika ja paikka	
Osallistujan nimi	
Osallistujan syntymäaika	
Holhoojan nimi	
Holhoojan yhteystiedot	
Puhelinnumero(t) tapahtumapäivinä	
Valvojan nimi ja yhteystiedot (<i>Pakollinen alle 15-vuotiaalle osallistujalle</i>)	
<p>Olen lukenut tapahtumailmoituksen ja ymmärrän, että huollettavani osallistuu tapahtumaan minun vastuullani.</p>	
Paikka	Aika
<p style="text-align: right;">Holhoojan allekirjoitus ja nimen selvennys</p>	

LIITE 3: TAPATURMAILMOITUSLOMAKE

Kirjoita tarvittaessa kääntöpuolelle

Tapahtuman järjestäjä täyttää:

Ketä/ keitä tapahtunut koskee?

Minä päivänä tapaturma tapahtui ja missä tapahtumassa?

Onko kyseessä menetetty omaisuus vai asianosaisen terveys?

Onko kyseessä onnettomuus vai tahallinen teko? Esiintyikö joku asianosaisista tapaturman aikana alkoholin vaikutuksen alaisena?

Kerro omin sanoin mitä on tapahtunut. Mitkä tekijät johtivat onnettomuuden syntymiseen?

Miten olisi voitu menetellä paremmin, ettei onnettomuutta olisi syntynyt?

Suomen keskiaikaseuran puheenjohtaja täyttää:

Korvaako SKA:n vakuutus asianosaiselle tapaturmasta aiheutuneita kuluja?

Tuliko tapaturmasta jonkinlaisia seuraamuksia? Mikäli kyseessä oli vakava onnettomuus tai läheltä piti -tilanne, onko tehty ilmoitus viranomaisille?

Mikäli kyseessä oli vakava onnettomuus tai läheltä piti -tilanne, minkälaisiin toimiin Suomen keskiaikaseura ryhtyy torjuakseen vastaavanlaisten tilanteiden syntymisen?

Suomen keskiaikaseuran puheenjohtaja

Tapahtuman järjestäjä

Päivämäärä ja allekirjoitus

Päivämäärä ja allekirjoitus

Tämä asiakirja tulee säilyttää tapaturmasta seuraavat kaksi vuotta.

LIITE 4: TÄRKEIMMÄT HÄTÄNUMEROT**YLEINEN HÄTÄNUMERO****EMERGENCY NUMBER****112****MYRKYTYSTIETOKESKUS 24 h****POISON INFORMATION CENTRE****(09) 471 977****tai (09) 4711**